

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

- א. מצא שטר הקנאה בשוק יחזיר לבעלים ולא היישינן לפרעון.....1
- ב. אחריות טעות סופר הוא.....2
- ג. ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות ובא בעל חוב דראובן וקא טריף ליה מיניה דינא הוא דאזיל ראובן ומשתעי דינא בהדיה ולא מצי אמר ליה לאו בעל דברים דידי ... אפילו שלא באחריות נמי דאמר ליה לא ניחא לי דליהוי לשמעון תרעומת עלי.....2
- ד. ראובן שמכר שדה לשמעון ... ויצאו עליו עסיקין עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו ... אפי' באחריות ... אחוי טירפך ואשלם לך.....3
- ה. אין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם.....5
- ו. בעל חוב גובה את השבח שבה אין אבל פירות לא.....9
- ז. הרי שגזל שדה מחבירו והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה את הקרן מנכסים משועבדים ושבח גובה מנכסים בני חורין ... שגזל שדה מחבירו ומכרה לאחר והשביחה.....10
- ח. הרי שגזל שדה מחבירו והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה את הקרן מנכסים משועבדים ופירות גובה מנכסים בני חורין.....11
- ט. שגזל שדה מחבירו מלאה פירות ואכל את הפירות וחפר בה בורות שיחין ומערות בא נגזל לגבות קרן גובה מנכסים משועבדים בא נגזל לגבות פירות גובה מנכסים בני חורין

13

דף יד.

א. מצא שטר הקנאה בשוק יחזיר לבעלים ולא היישינן

לפרעון

כבר התבאר לעיל דף יג. שהמוצא¹ שטר מתנת בריא או שטרי מכר, אפילו אומר הנותן או המוכר שיתנוהו למקבל מתנה או ללוקה לא יתננו לו, שמא כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנם ויבא לפרוץ לקוחות שמכר להם אחר

¹ שו"ע ונו"כ שם יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

מתנה או מכירה זו שלא כדיון, ושמא הוא עושה קנוניא על האחרון שנתן או שמכר לו וחזר בו ומודה לזה. ויש אומרים שאפילו אין כתוב בו קנין, אם יש בו חתימת עדים² יחזיר למקבל, וכן אם הביא המקבל ראיה שכבר הגיע השטר לידו, אפילו אם אין בו קנין יחזיר לו³.

ואם הוא שטר הקנאה שפירש בו שהקנה לו נכסיו מיד, אף על פי שלא הגיע השטר לידו יחזירנו לו שהרי משעה שקנו מידו זכה בהן אפילו לא לא בא השטר לידו וכי טריף בדין טריף.

ב. אחריות טעות סופר הוא

עוד התבאר שם: שמלוה בשטר גובה ממשועבדים⁴, והיינו שגובה מנכסים שמכר או נתן הלוח לאחר ההלוואה, שמכיון שמלוה בשטר יש לו קול, ועל הלוקח להזהר שלא לקנות ממנו שיש עליו חובות שלא יטרוף ממנו המלוה, ומכך שלא נזהר הפסיד הוא לעצמו, אבל אינו גובה מלקוחות שקנו קודם ההלוואה, שהרי לא נשתעבדו למלוה משעת הלוואה.

ואפילו לא נכתב אחריות בשטר⁵ גובה ממשועבדים, שאחריות טעות סופר הוא, אבל אינו גובה ממשועבדים כל זמן שיש ביד הלוח בני חורין, אפילו זיבורית.

ג. ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות ובא בעל חוב

דראובן וקא טריף ליה מיניה דינא הוא דאזיל ראובן

² ש"ך שם ס"ק לז לדעת הפוסקים דעדיו בחתומיו זכין לו, וכמ"ש הש"ך בסימן לט סעיף יג דקיי"ל כן, והביא הש"ך מדברי הב"ח שסובר שאף למ"ד עבחו"ל חיישינן שמא זרקו לאשפה ונתבטל ממנו דין שטר, והש"ך דחה דבריו, עיין שם, ועי' בביאור הגר"א שנראה דעתו כהש"ך, ועי' קצה"ח סימן לט סק"ז ובקהילת יעקב ב"מ סימן יט ובטבעת החושן ח"ה.

³ סמ"ע וש"ך שם, דבכה"ג ליכא למיחש למידי, ונראה דמ"ש הסמ"ע שמביא ראיה שבא לידו מיום הכתיבה, לאו דוקא הוא, וגם הש"ך השמיטו, דאפילו יש לו עדים שהגיע לידו לאחר יום הכתיבה תו ליכא למיחש לקנוניא.

⁴ שם ושם וש"ע ס א

⁵ עיקר לשון אחריות בשטר שמוזכר בגמרא הוא גבי לוקח שדה מתכירו וחושש שמא גזולה היא ויקחנה הגזלן ממנו או שמא יטרוף ממנו המלוה, הרי המוכר מקבל עליו אחריות שיוכל הלוקח לחזור עליו (עי' שו"ע סימן רכה ובסמ"ע סק"ח), ולשון אחריות האמור כאן הוא שמקבל הלוח עליו אחריות החוב ומשעבד נכסיו שיהיו אחראים לגבות מהם, ומשמע מכאן שמעיקר הדין היו כותבים כן בשטר שאחריות שטר זה קיבל עליו לפרוע ממנו ומנכסיו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

**ומשתעי דינא בהדיה ולא מצי אמר ליה לאו בעל דברים
דידי ... אפילו שלא באחריות נמי דאמר ליה לא ניחא לי
דליהוי לשמעון תרעומת עלי**

כבר התבאר במסכת כתובות דף עב: שראובן⁶ שמכר שדה לשמעון אפילו שלא באחריות⁷, ובא לוי בעל חובו של ראובן להוציאה משמעון, אם רצה ראובן לעשות דין עם לוי עושה, ואין לוי יכול לומר מה לי ולך והלא אין עליך אחריות, שיאמר לו אף על פי שמכרתי לשמעון שלא באחריות אין רצוני שיהא לשמעון תרעומת עלי.

ונפקא מינה במה שראובן טוען כנגד הבעל חוב⁸, שאם עשה שדהו אפותיקי סתם ומכרה, אם יש לו נכסים אחרים, אין בעל חוב גובה מהלוקח, אבל באפותיקי מפורש בעל חוב גובה ממנה, אף על פי שיש לראובן קרקע אחרת ושמעון לא היה יכול לסלקו במעות כיון שהוא אפותיקי. ואף על פי כן יכול ראובן לסלקו במעות. אי נמי נפקא מינה שהוא יודע לטעון יותר⁹. ודוקא במכר יכול ראובן לטעון, אבל אם נתן לו במתנה שלא באחריות¹⁰, לא יוכל לטעון בעדו שהרי כאן תרעומת.

דף יד:

**ד. ראובן שמכר שדה לשמעון ... ויצאו עליו עסיקין עד
שלא החזיק בה יכול לחזור בו משהחזיק בה אינו יכול
לחזור בו ... אפי' באחריות ... אחוי טירפך ואשלם לך**

⁶ שו"ע ונו"כ שם רכו א

⁷ שאם מכרו לשמעון באחריות פשיטא דמצי למידן עמו להיות כבעל דין, דהא יש לראובן ריוח ממון בזה, השבח דיטול לוי משמעון ושמעון יחזור באחריות על ראובן, סמ"ע שם ג

⁸ סמ"ע שם ב מהטור

⁹ וכן כשנשבח הקרקע אינו גובה ממנו רק כפי חובו, משא"כ כשהלוקח יהיה הבעל דין אינו יכול לסלקו במעות, וגם גובה ממנו השבח אפילו יותר מחובו ואינו נותן להלוקח רק הוצאותיו להרבה פוסקים בסימן קט"ו [סעיף ב' בהג"ה]. סמ"ע סק"ב. אולם בש"ך א כתב שאין הלכה כן אלא לעולם גובה רק לפי חובו.

¹⁰ שאם נתן לו באחריות יש לו הפסד ממון מחמת השבח. סמ"ע שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

עוד התבאר שם דף צג. שהמוכר¹¹ קרקע לחבירו בין אם מכרו באחריות ובין אם מכרו שלא באחריות, ואחר שקנה הלוקח באחד מהדרכים שקונים בהם, קודם שמשתמש בה יצאו עליו מערערים¹², הרי זה יכול לחזור בו, שאין לך מום גדול מזה שעדיין לא נהנה בו ובאין תובעין¹³ לקחתו ממנו, לפיכך יתבטל המקח ויחזיר המוכר את הדמים ויעשה דין עם המערערים¹⁴. וי"א שאם כבר נתן כל¹⁵ הדמים אינו יכול לחזור בו¹⁶.

ואם נשתמש ונהנה בה הלוקח כל שהוא לאחר ששמע שיצאו מערערים¹⁷, אפילו דש קרקעית המיצר מגבהותו, ומשוהו לשאר השדה¹⁸, אינו יכול לחזור בו¹⁹, אלא עושה דין עם המערערים, ואם יוציאו מידו בדין, יחזור על המוכר כדין כל הנטרפים. וי"א²⁰ שאפילו הלך על מיצר השדה לראות אם היא כאשר אמר לו המוכר, וגם לראות מה היא צריכה. אינו יכול לחזור בו.

¹¹ שו"ע ונו"כ הו"מ רכו ה

¹² וכתב במשמרת שלום סימן רלב אות ה בשם הרדב"ז ח"א סימן שב שאם היה ערעור על הבית ששייך לבתי ע"ז שלהם, אין לך מום גדול מזה, ואפילו אם יאמר שיפיים המערערים, יש לומר שמא לאחר זמן יקומו מערערים אחרים, ואפילו אם ירצה להבטיחו מכל הפסד, או ימציא לו כתב בערכאות שגם בדיניהם יפסידו ערעורם, יכול לומר לא ניהא לי למיקם עמהם בדינא ודיני ולא עם המוכר.

¹³ בב"י כתב בשם רי"ו בשם רשב"א דעסקי' היינו דוקא עוררים בגוף (כגון שהיא גזולה) אבל יצא עליו חובות אפי' לא החזיק בה אינו יכול לחזור. חי' ר"ע שם וכתב ב"י שמדברי הרא"ש בתשובה שהביא הטור סוף סימן רכו לא משמע כן, ובמשפ"ש כתב דהרשב"א איירי באופן שאין הבע"ח יכול לגבות שדה זו, אלא שהלוקח טוען שלא ישארו לו בסחונות מספיקים על האחריות שקיבל עליו המוכר, ובזה כתב הרשב"א שא"י לחזור, ואילו הרא"ש איירי בערעור בע"ח שיכול לגבות שדה זו

¹⁴ כן הוא לשון הרמב"ם פי"ט דמכירה, וכ"פ המחבר והרמ"א לא השיג עליו כלל.

¹⁵ בשו"ת שו"מ מהדו"ד ח"ב סוף סימן ריא כתב שכל שלא נתן כל המעות דינו כלא נתן מעות

¹⁶ הרא"ש [ב"מ פ"א סי' ל"ח] והטור [סעיף ג'] לא ס"ל כהרמב"ם, אלא פירשו לדין זה האמור בגמרא דאיירי דעדיין לא נתן להמוכר דמי השדה אלא שקנאה באחד מדרכי הקנאה. אבל אם נתן מעות אינו יכול לחזור בו. סמ"ע שם י

¹⁷ במשפ"ש הביא מדברי הש"מ בשם הרשב"א והר"י יהונתן דהיינו שהחזיק לאחר שכבר שמע מהערעור ולא חש לו, אבל במה שהחזיק קודם ששמע לא מיקרי החזיק ויכול לחזור, אא"כ החזיק חזקה גמורה, וסיים שכמה פוסקים פירשו שם בענין אחר, ועי' חו"א ב"ק סימן ג ס"ק יא.

¹⁸ דעת הרמב"ם וכן דעת המחבר וברמ"א גם בזה לא השיג עליו.

¹⁹ בנה"מ סימן רכו ס"ק יש מצדד לומר שבמטלטלין לעולם יכול לחזור כן, דדוקא בקרקע דקיימא לאגרא או לאכילת פירות, שיכול הלוקח ליהנות בינתיים עד שיבא הנגזל, ואז יחזור על המוכר מכח אחריות, משא"כ במטלטלין שלא נתייאש הנגזל אסור לשום אדם להשתמש בו דשואל שלא מדעת גזלן הוי, וכיון שאינו יכול להשתמש הוי מום והמקח בטל, אלא שמדברי הסמ"ע בסימן רכה סק"ה מדייק שגם במטלטלין יכול לומר אחוי טירפך, ומשמע שאף שאסור להשתמש אינו יכול לבטל המקח עד שיוציאו מידו ע"י ב"ד.

²⁰ דעת טור והרא"ש. סמ"ע שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

וכל זה אינו אלא בערעור שנתברר בבית דין, אפילו הוברר שהקרקע או החפץ גזול או גנוב, או שלא נתברר עדיין לגמרי, אלא שבי"ד רואין שיש אמתלא בדברי המערער, כגון שבא אחד וערער ואמר שדה זו גזלה ממני ראובן ואביא עדים, או שאמר יש לי חוב על ראובן ויש לי שטר עליו ואומר שרוצה לקיימו. שאז אם נהנה אינו יכול לחזור עד שיוציא ממנו הנגזל בדין, ואז חוזר על המוכר מדין אחריות.

אבל אם לא יצא אלא קול בעלמא, אפילו לא נתקיים המקח לגמרי אינו יכול לבטל המקח בשביל דברים בעלמא.

ובערעור שנתברר לגמרי, אין מוציאין המעות מידי המוחזק בהם, ולפיכך אם עוד לא שילם הקונה אפילו דש המיצר לכו"ע אין מוציאים ממנו²¹.

יש אומרים²² שאם בשעה שקנה היה כבר ערעור, והלוקח לא ידע, יכול לחזור מיד.

אם חזר בו הלוקח או שנתנו לו בית דין רשות לחזור מחמת עירעור ובטל המקח²³, אף על פי שנתבטל אח"כ העירעור, ביטול המקח במקומו עומד ושניהם יכולין לחזור בהן.

ערעור שבא על השדה מחמת המוכר, שבאו ואמרו שהמוכר חייב להם, והמוכר אומר שיש לו שוברים על החובות, הרי זה מיקרי ערעור ויכול הלוקח לחזור בו, אפילו כבר נתן מקצת המעות, שאין זה רוצה לקנות דבר שצריך לשמור שוברו לעולם, שאם יאכלו העכברים את השוברים או ישרפו יפסיד הקרקע ולא תועיל לו חזקה נגד בעל חוב²⁴.

ה. אין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם

²¹ סמ"ע שם יא כ"ע לדעת הרא"ש וכ"ש לדעת הרמב"ם.

²² קצוה"ח סימן רכה סק"א, ולא אמרינן בזה אחוי מירפך, כיון שכבר יצא ערעור ה"ז כמום, משום שמחמת הערעור כאילו נפחת והזול המקח, ומ"ש בשו"ע שלאחר שהחזיק ונשתמש אינו חוזר מחמת ערעור, היינו ערעור שיצא לאחר הקנין, עי' לעיל מדברי הרשב"א והר"י יחונתן דמשמע שאפילו יצא הערעור לאחר הקנין אלא שלא שמע קודם שהחזיק יכול לחזור.

²³ ואם נתבטל הערעור קודם שנתנו הב"ד רשות לחזור בו לא מצי הלוקח לחזור בו, אם לא שהערעור היה מחמת שיצא שטר חוב על המוכר והשט"ח אינו לפנינו לקרעו, שבזה כתב דלא מהני כתיבת שובר כדלהלן. סמ"ע יב

²⁴ אף על גב דנבי אבד מלוה את השטר קי"ל [סי' נד] שכותבין שובר וזה צריך לשלם, שאני התם כדמפרש טעמא אבד שטרו של זה יאכל הלה וחדרי, דכיון שאנו יודעין שחייב לו לא יפסיד זה מעותיו בשביל שהפסיד שטרו, ואף על גב שגם הלוה צריך לשמור שוברו שמא ימצא המלוה שטרו ויגבה ממנו פעם שנית, היינו משום דאמרינן עבד לזה לאיש מלוה וזקוק הוא לזה מאחר שהמלוה עשה עמו טובה, אבל בנדון זה למה נכוף ללוקח להוציא מעותיו לקנות קרקע להיות זקוק לשמור שוברו לעולם, ודאי אדעתא דהכי לא קנה לוקח מעיקרא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כבר התבאר במסכת גיטיין דף מה: שכשבא בעל חוב²⁵ לטרוף מן הלוקח, אם כתב לו הלוח דאקנה השבח שמשביחין הנכסים גם כן בכלל דאקנה הוא, דהוי כאילו נעשה השבח בידו הואיל ועודנו משועבד מכוחו לבעל חוב, ונחלקו הפוסקים האיך וכמה מהשבח גובה. והשבח שטרף ממנו הבעל חוב אינו גובה אותה הלוקח מנכסי המוכר אלא מבני חורי ולא ממשועבדין, וטעמא שאינו גובה ממשועבדין מפני תיקון העולם שאין קול יוצא על השבח ולא ידעו הלוקחות ליוהר.

וכבר התבאר במסכת כתובות דף סט. שמדינא דגמרא²⁶ למרות שיש על הבעל שיעבוד הגוף לפרוע כתובת אשתו מכל נכסיו ואם יש לו מעות חייב לשלם במטבע היוצא²⁷, עיקר כתובה כלומר מנה לאלמנה מאתיים לבתולה ותוספת שמוסיף בכתובה אינן נגבים בבית דין אלא מן הקרקע. ואינה נגבית ממטלטלים²⁸, אפילו מן הבעל עצמו כגון בגרושה²⁹, אבל הגאונים תקנו³⁰ שיהו נגבין בבית דין אף ממטלטלין, והוא הדין לכל תנאי כתובה חוץ מכתובת בנין דכרין שנחלקו הראשונים בכך³¹, כמו שהתבאר שם דף נ: ואם רוצה הבעל לסלקה בקרקע הרשות בידו³². אלא אם כתב בפירוש שגבייתה מן המטלטלין³³.

לפיכך אם גבו היורשים מעות בחובת אביהם גובה מהם³⁴ אלמנתו את כל תנאי כתובתה, וכן אם הניח שטר חוב, או שהיב לו לזה כסף אפילו מלוה

²⁵ שו"ע ונו"כ הו"מ קטו א

²⁶ שו"ע ונו"כ אבהע"ז ק א

²⁷ דנכסי דאינש אינון ערבין בי' כבכורות מת: הפלאה קונמ"א שם

²⁸ ואם תפסה מטלטלין אין מוציאין מידה אפי' מדינא דש"ס. הפלאה שם

²⁹ דאלו אלמנה הגובה מן היורשים פשיטא דאין גובה ממטלטלי דיתמי דלא יהא אלא שאר חוב ולמה כתב כתובה ותוסף בלבד. ה"מ שם א, ב"ש א

³⁰ הרמב"ם לפי' פי' המ"מ בשם הריב"ש כתב שבמקום שמנהג הוא לכתוב בפ"י מטלטלין, אז אם לא כתב לא נשתעבדו המטלטלים אא"כ דידיע התיקון הגאונים, ואם נתפשט התיקון בכל ישראל אמרי' אף שלא נכתב כנכתב דמי. אלא בימי הרמב"ם עדיין לא נתפשט התיקון. לפ"ז בזה"ז שנתפשט התיקון אמרינן אף שלא נכתב כנכתב דמי, והרא"ש פ' מציאות האשה כתב בשם ר"ת דגובין מן מטלטלין משום דכותבין מטלטלין ובפ"י נ"ש הביא תקנו' הגאונים ובפ"ק דב"ק כתב מטלטלין דינם כקרקע בדורות הללו מדינא דש"ס הואיל כל משא ומתן בהם והוי כגמל' דערבי', וכן בטור הו"מ סי' תי"ט כתב הטעם הואיל כל מו"מ בהם ובסי' זה כתב הטעם מחמת תקנות הגאונים או מחמת שכותבין בפירוש וצריך ישוב. ב"ש שם ב, ועיין בית יעקב שם מה שיישב.

³¹ ה"מ שם ג

³² ה"מ שם ה

³³ ב"ש שם ד ועיין קצוה"ח קו ג

³⁴ אם יש מעות בעין והיא תובעת מעות והיורשים רוצים לתת לה מטלטלין עיין כנה"ג דף קי"ח ע"א סעיף ב' ג. והרדב"ז ח"א סי' קט"ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

על פה, גובה כתובתה מן השטר חוב והמלוה³⁵, אולם בכל הנוכח אם רוצים היורשים לסלקה בקרקע הרשות בידם³⁶.

ודוקא ממטלטלי בני חרי, אבל אם מכרם הבעל או נתנם במתנת בריא³⁷ אינה גובה מהם, אם לא שעבדם לה באגב קרקע.

ואם מכרום או נתנו³⁸ היורשים אחר מות בעלה גובה מהם אפילו לא שעבדם לה באגב, שמיד שמת חל שיעבודה עליהם מתקנת הגאונים, ואין בכוחו של יורש להפקיע שיעבודה³⁹.

יש אומרים⁴⁰ שהאמור אינו אלא כשנתן הבעל לאחרים, אבל אם נתנן ליורשיו אפילו במתנת בריא⁴¹, אשה גובה מהם כתובתה, שכל מה שנתן ליורשיו אינה אלא כירושה ואשה גובה כתובתה מהם.

יש נוהגין לכתוב בכל הכתובות ששיעבד לה כל נכסיו מקרקעי ומטלטלי אגב מקרקעי דקנאי ודאקני, ומ"מ לא נהגו לגבות לה מטלטלי שמכר הוא בחייו, או נתנן במתנת

³⁵ ח"מ שם ד, ובוה יפוי כח כתובה מבכור דאין נוטל פי שנים במלו' ואף על גב כתובה אינה נגבית מן הראוי מ"מ גובין מן החובות משום דמשועבד לה מדין שיעבודא דר' נתן כ"כ הרא"ש פ"נ והטור מזה נשמע אף בכתוב' שייך דין זה דר"נ ואין חילוק בין מלוה בשטר לבין מלוה בע"פ וכן גובה מן השי"ח שהניח בעלה. ב"ש שם ג, ועוד נראה דאפי' מטלטלין שביד אחרים מוציאים מידם לשלם הכתובה בין מלוה בין פקדון מדינא דש"ס וכמ"ש התוס' בדף פ"ד במתני' דמי שמת והי' לו פקדון וכו' דלא הו"ל מלוה ראוי והיינו משום דבחייו משתעבד מדר"נ. הפלאה שם

³⁶ פרעו לה קרקעות ובתים ומקומות בבה"כ ואח"כ באו היתומים ורוצים לסלקה במעות והיא אינה רוצה הדין עמה רש"ל בתשובה סי' נו"ן. והרמ"א בתשובתו סי' ח' חולק עליו. ועיי' ש"ך קא א וקצוה"ח קו ג.

³⁷ ודוקא מתנת בריא אבל מתנת שכיב מרע האשה גובה מהם כמבואר ברמ"א שם, כיון שחל לאחר מיתה. ח"מ שם י

³⁹ ומש"כ הרא"ש פרק האומר דאם נתנו היתומים לא גבו הרב בב"ח כתב שהרא"ש לא מיירי רק לענין מוונות אבל לענין כתובה גובה ממה שמכרו היתומי' וכן ראיתי בקיצור פסקי הרא"ש ואם נתנו היתומים מוציאים לכתובה ולא מוונ' וכו'. ח"מ שם י. מיהו ברי"ו פסק אפילו אם מכרו היורשים מטלטלין אינה גובה הכתובה וכ"כ הנ"י פ' מ"ש. ב"ש שם ח

⁴⁰ רמ"א שם כדעת המרדכי בשם מוהר"ם, מהרא"י פו, ומהרי"ו קנו

⁴¹ ועיי' במרדכי פ' יש נוחלין דף רס"א סי' תרכ"ט ותר"ל משמע דלא עבדינן עובד' לגבות ממתנות בריא החיילא מחיים, וכן משמע בת"ה סי' פ"ו וגם בתשוב' מהרי"ו להלכה אמר ולא למעשה וכ"מ קצת בתשובת מהר"ם הנ"ל סי' קצ"ב דלא אמר זה רק לסניף ולא למעשה וגם בד"מ כתב דברי מהר"ם סתרי אהרדי. ח"מ שם ז, אולם בב"ש ו כתב ואיני יודע מנא ליה והביא ראיות לנהוג כך למעשה מיהו בתשובת רש"ך ס"א סי' ל"ד כתב היורשים י"ל קים לנו כהני פוסקים דאין חילוק בין אם נתן ליורשיו לבין אם נתן לאחרים גם כתב שם מלוה בע"פ אינו גובה מיורשים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

בריא ולא אפילו ממטלטלין שמכרו היורשין, מפני תקנת השוק. אבל אם נתנו גובה מהם⁴².

ואם כתב לה מטלטלין אגב קרקע ועדיין בידה המטלטלין, והוא מכר או נתן לאחר אין צריכה ליתן להם ובאופן זה אין שייך תקנות השוק, כיון שעדיין בידה המטלטלין⁴³.

אף בתנאי הכתובה שתהיינה הבנות ניוזנות מנכסי אביהן אחר מותו עד שיתארסו או עד שיבגרו, מדינא דגמרא אין הבנות ניוזנות אלא ממקרקעי, אבל עכשיו שהכתובה גופה נגבית אפילו ממטלטלי גם הבנות ניוזנות מהם, שתנאי כתובה ככתובה.

ואינן ניוזנות אלא מבני חרי אבל לא ממשעבדי, כגון אם מכר האב או נתן האב במתנת בריא מעכשיו, או אפילו מכרו הבנים אחרי מיתת אביהם או משכנו או נתנו אין ניוזנות מהן, שאין מוציאים למזון כלל, שלא חיזקו תקנה זו כל כך⁴⁴.

אבל אם נתן האב מתנת שכיב מרע מזונות הבנות קודמין⁴⁵.

⁴² דאם נתנו היתומים המטלטלין יש להושי דכל היתומים יעשו כן ומה הועילו הגאונים בתקנתן ואם גובה מן הדמים שביד היתומים אם מכרו הנכסים עיין בח"מ מחלוק' רב האי והרא"ש בס' ק"ו. ח"מ שם יא. ב"ש שם. ולכאורה אישטמיטת' להו דברי הסמ"ע והש"ך בס' רנ"ב ס"ק ו' ע"ש דמשמע מדבריהם. דאין חילוק בין הוא או יורשים דהפוסקים דס"ל דבמתנה נמי שייך תקנות השוק אמרינן נמי אי נתנו היורשים במתנה לאחר דאין מוציאים מחמת תקנות השוק ע"ש. והש"ך שם הביא נמי כמה פוסקים דכתבו בלשונם או נתנו היורשים וכו' אין מוציאים מחמת תקנות השוק ע"ש. ובאמת לא מצאתי חילוק זה בשום פוסק. והטעם שכתב הח"מ דיש להושי דכל היתומים יעשו כן ע"ש. קשה לי ע"ז דא"כ לא מהני נמי אם מכרו ואדרבה דיותר יש חשש שימכרו מליתן במתנה דאין להם הנאה כ"כ וק"ל דאין אדם חוטא ולא לו שיפסידו כתובת האלמנה וצ"ע. וע"ל סי' צ"ג סעיף כ'. באר היטב ז

⁴³ ב"ש שם ט

⁴⁴ עב"ש ס"ק ט"ז ואפילו אם ליכא אלא מטלטלין כתובה קודמת ואף דליכא דין קדימה במטלטלין מ"מ כתובה קודמת דתקנות הגאונים כעין דאורייתא תיקנו עכ"ל. ולכאורה הוא תמוה דאם כן הא דמבואר בס' ק"ב במטלטלין כשיש כתובה ובע"ח לבע"ח יהבינן ואמאי נימא ג"כ כעין דאורייתא תיקנו ואם הכתובה מוקדמת נותנה אותן לכתובה ועוד דא"כ בכל בע"ח יהי' דין קדימה במטלטלין אחר תקנת הגאונים. לכן נראה דודאי הגאונים לא תיקנו ביתומים רק שיהי' כמו מיני' ולא יותר וכיון דבכל בע"ח במיני' אין בו דין קדימה הי"ג ביתומי' וכן בכתובה ובע"ח וכיון דבמיני' במטלטלין לבע"ח יהבינן הי"ג ביתומים ולא כתב הר"ן דכעין דאורייתא תיקנו רק בכה"ג בכתובה ומזונות הבנות כיון דמזונות הבנות לא שייך במיני' רק ביתומים אי אפשר לומר שתיקנו ביתומים שיהי' כאילו בא לגבות מיני' כיון דמזונות לא שייך כלל מיני' וע"כ כי תיקנו שיגבו מהיתומי' היינו שיהי' דין מטלטלין כדין קרקע וכעין דאורייתא תיקנו וממילא הבע"ח או הכתובה המוקדם קודם למזונות דמזונות חשיבא כמו המאוחר. בית יעקב שם.

⁴⁵ ח"מ שם יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ו. בעל חוב גובה את השבח שבה אין אבל פירות לא

כבר התבאר במסכת ב"ק דף צה: שהקונה קרקע⁴⁶ שמשועבדת לבעל חוב, כשבא בעל חוב לטרוף מן הלוקח, אם כתב לו הלוה דאקנה⁴⁷, השבח שמשביחין הנכסים גם כן בכלל דאקנה הוא, שהרי זה כאילו נעשה השבח בידו הואיל ועודנו משועבד מכוחו לבעל חוב, לפיכך אם החוב כנגד הקרן והשבח יטרוף הבעל חוב גם השבח שהשביח בשדה ביד הלוקח, בין שבה ששבתו הנכסים מאליהם כגון שעלו בו אילנות או שנתייקרה, בין שבה שהשביחו מחמת הוצאה.

אלא שאם שבתו מאליהם טורף כל השבח ואין ללוקח בו כלום כיון שלא טרח בו, ואם השביח מחמת הוצאה נוטל הלוקח תחלה מן השבח כנגד ההוצאה, ומה שהוא יתר על ההוצאה חולקין הבעל חוב והלוקח, הואיל והלוקח הוציא עליו הוצאה וטרח בו. ויש אומרים⁴⁸ שבכל ענין אינו גובה הבעל חוב רק חצי השבח אפילו בשבח שהשביחו הנכסים מאליהם, וכן עיקר.

כיצד, היה עליו חוב של מאתים וזו ומכר ללוקח שדה שוה מנה, והשביחה ביד הלוקח בין מאיליה בין על ידי הוצאה, בין היה השבח יתר על ההוצאה בין היתה הוצאה יתר על השבח עד ששוה מאתים, טורף הבעל חוב ממנה ק"ג מנה של דמי השדה ונ' של השבח ואין צריך לתת כלום ללוקח בשביל ההוצאה, והלוקח יקח נ' של שבח הנשארים, וחוזר הלוקח וגובה הקרן מנכסי המוכר אף מהמשועבדין שמכר או נתן לאחר שמכר השדה ללוקח, אבל השבח שטרף ממנו הבעל חוב אינו גובה אותה הלוקח מנכסי המוכר אלא מבני חורי ולא ממשועבדין, וטעמא שאינו גובה ממשועבדין מפני תיקון העולם שאין קול יוצא על השבח ולא ידעו הלקוחות ליזהר. וכל זה לא מיירי אלא שכתב ללוקח גם כן דאקנה, אבל אם כתב ללוקח בהדיא שלא יגבה מדאקנה, אין ללוקח בשבח כלום.

⁴⁶ שו"ע ונו"כ שם קטו א

⁴⁷ כתב הסמ"ע היינו למאן דס"ל בדאקני לא אמרינן אחריות ט"ס הוא כמ"ש בר"ס קי"ב מיהו אפי' לפי שיטתייהו א"צ דאקנה כ"א הלוה למלוה אבל בלוקח לענין השבח אמרינן דהוי כאילו כתב לו דאקנה לכ"ע. והשי"ך השיג עליו בזה ע"ש

⁴⁸ רמ"א שם וטעמא שהשבח שהשביח ביד הלוקח אפילו מאליו הוי כאילו קנאו המוכר אחר שמכר השדה ללוקח, והרי חל שיעבוד המלוה והלוקח בבת אחת בשוה שהרי כתב לשניהם דאקנה, לפיכך חולקין אותו השבח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ולא מיירי ג"כ אלא בשבח ששבחו הנכסים בעוד המוכר חי, אבל מה ששבחו הנכסים לאחר מיתת המוכר אין לבעל חוב בו כלום, דכיון דמשום דאקנה אתינן עליה, מה שהשביחה לאחר שמת לא קנאו מוכר מעולם והרי נשאר כולו ללוקח.

ז. הרי שגזל שדה מחבירו והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים משועבדים ושבח גובה מנכסים בני חורין ... שגזל שדה מחבירו ומכרה לאחר והשביחה

כבר התבאר במסכת ב"ק דף צו. שאם גזל שדה השביח⁴⁹ באופן שזוכה בשבח⁵⁰, ומכרו לאחר או הורישו, קנה גם הלוקח או היורש את השבח, ואף לדעת האומרים שלפני יאוש אין הגזלן זוכה בשבח, מ"מ הלוקח והיורש זוכים בשבח⁵¹, אלא שהגזלן חוזר ונוטל השבח מן הגזלן⁵².

מכר הגזלן⁵³ חפץ מטלטלין לפני יאוש⁵⁴ והשביח, בין שהשביח ביד גזלן קודם שמכרו ובין שהשביח ביד הלוקח, צריך הגזלן לשלם השבח⁵⁵, אלא שאם השביח ביד גזלן ומכרו חוזר הגזלן וגובה השבח מהגזלן, אבל אם השביח ביד לוקח, י"א⁵⁶ שאינו חוזר וגובה מהגזלן

⁴⁹ שו"ע ונו"כ שסב ד

⁵⁰ היינו לאחר יאוש לכו"ע, ולפני יאוש לדעת הטור והרמ"א, כמו שנתבאר לעיל, ועי' סמ"ע סק"ז.

⁵¹ ואם נשתנה זוכה בגוף השבח, ואם לא נשתנה מחזיר גוף הגזילה והבעלים מחזיר לו דמי השבח, כן משמע בסמ"ע סק"ד.

⁵² ומ"ש שנוטל מן הגזלן ע"כ קאי רק בלוקח, אבל ביורש לא שייך, שהרי אינו קיים, וביש"ש מפרש שהוריש בחייו.

⁵³ שו"ע ונו"כ שם

⁵⁴ דאילו לאחר יאוש הרי נקנה לו ביאוש וש"ר, וא"צ להחזיר החפץ

⁵⁵ מפני תקנת השבים, ובקרקע לא תיקנו, ועיקר תקנת השבים הוא גבי השביחה גזלן, אלא שתיקנו גם ללוקח ממנו, מפני שגם זכות זו מכר לו, כמו שיתבאר ולדעת הרמב"ם שהגזלן עצמו אינו זוכה בשבח קודם יאוש, תיקנו חז"ל שהלוקח זוכה בשבח, וכתב המ"מ דמ"ש שמכר לו זכות זו, היינו זכות שהיה הלוקח זוכה בשבח שהשביח גזלן.

⁵⁶ סמ"ע שם בשם הלבוש, והסמ"ע תמה למה לא ישלם הגזלן, הרי יכול הגזלן לומר גם אילו היה בביתו היה נשבת, והקצה"ח הסביר דברי הלבוש דהרי כל הגזלנים משלמים כשעת הגזילה או כשעת הוצאה מן העולם, וה"נ בשלמא כשהשביח ביד גזלן ומכרו, צריך הגזלן לשלם כשעת מכירה שהיא שעת הוצאה מן העולם, וכיון שהיה מושבח צריך הגזלן לשלם, אבל כשהשביחו גזלן למה ישלם יותר ממה שחייב, ומה שתמה הסמ"ע שגם

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ח. הרי שגזל שדה מחבירו והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים משועבדים ופירות גובה מנכסים בני חורין

כבר נתבאר שקרקע אינה נגזלת⁵⁷, ואם מכרה הגזלן לאחר, אפילו לאחר יאוש⁵⁸, חוזרת לבעלים בלא דמים, והלוקח חוזר על הגנב, וכן אם מכרה הלוקח לאחר, חוזר השני על הראשון והוא חוזר על הגנב.

הגזל שדה ומכרה, והשביחה ביד לוקח, כשבא הגזל להוציא השדה מיד לוקח⁵⁹, מוציא ממנו גם את השבח, בין שבח הבא מאליו ובין שבח מחמת הוצאות⁶⁰, אלא שיש אופנים שצריך הגזל לשלם ללוקח עבור השבח.

וכבר התבאר לעיל דף צה: שהקרן ששילם על הקרקע חוזר הלוקח וגובה אותו מן הגזלן מנכסים משועבדים אפילו לא כתב לו אחריות, שאחריות טעות סופר הוא, ובשבח שיכול לגבות⁶¹, גובה מבני חורי שאינו אלא כמלוה על פה.

נשתבחה השדה מאליה שלא מחמת הוצאות וטירחת הלוקח, אין הגזל משלם השבח, נשתבחה השדה מאליה שלא מחמת הוצאות וטירחת

אם היה בבית הגזל היה משביח, תמה הקצה"ח וכי משום כך ישלם הגזלן יותר מדינו, וכי אם מכר לאלם ואינו יכול להוציא ממנו יהא חייב לשלם מה שהושבח ביד לוקח, והסכים בנה"מ לדבריו. ועיי' ש"ך סימן שעג סק"ג בשם הכלבו שאם השביחו הלוקח בידים צריך הגזלן לשלם השבח, והש"ך דחה דבריו, שלא אמרו יש לו שבח אלא בקרקע ולא במטלטלין, ובדברי משפ"ט שם מיישב דברי הכלבו, עיינן שם. ובאמרי בינה דיני גב"ח סימן כה אות יב הקשה למה לא יתחייב הגזלן לשלם מדין יורד לשדה חבירו, ועכ"פ הוצאה שיעור שבח, עיינן שם.

⁵⁷ שו"ע ונו"כ שעא א

⁵⁸ אפילו נמכרה לאלף זה אחר זה, שלעולם ברשות בעלים עומדת ואין יאוש בקרקע

⁵⁹ שאין במכירת קרקע גזולה כלום, ואם דר בו או נשתמש צריך לשלם שכר לבעלים,

⁶⁰ טור סימן שעג וכפירוש הב"י בדבריו. ואף כשצריך לשלם עבור השבח, כמ"ש להלן, אינו חייב להשאיר לו חלק בקרקע, וכפירוש השני שבב"י.

⁶¹ לפי מה שיבואר ב"מ יד: וב"ק צו. שיש חילוק אם השביחה הלוקח בהוצאתו ואם השבח יותר מההוצאה ועוד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

הלוקח⁶², אין הנגזל משלם השבת, והלוקח חוזר וגובה מן הנגב כל השבת⁶³, ואם ידע הלוקח בשעת מכירה שהיא גזולה, אף מהגזולן אינו גובה השבת⁶⁴.

השביח הלוקח השדה בהוצאות וטירחה, ולא ידע בשעת מכירה שהיא גזולה, נוטל ההוצאות שכנגד השבת מן הנגזל, והקרן⁶⁵ עם השבת היתר על ההוצאה נוטל מן הגזולן⁶⁶.

ידע הלוקח בשעת מכירה שהיא גזולה, יש אומרים⁶⁷ שנוטל מהנגזל הוצאות שכנגד השבת ומהגזולן אינו נוטל רק הקרן, ומפסיד שאר השבת. וי"א⁶⁸ שאינו נוטל רק הקרן מן הגזולן, ואילו ההוצאות והשבת מפסיד

⁶² כגון אילנות שגדלו או שנתייקרה.

⁶³ טור שענ

⁶⁴ טור שם ובסמ"ע סק"ה, דכיון שידע שהיא גזולה לא נתן המעות בתורת מקח אלא בתורת הלואה, ואם יטול יותר ממה שנתן, מיחזי כרבית, ועי' ספר ברית יהודה פרק כח סעיף יח. כתב בשו"ע שם סעיף ג שאם טוען המוכר שהלוקח ידע שהיא גזולה והלוקח טוען שלא ידע, על המוכר להביא ראיה, דחוקה דלא שדי איניש זוזי בכדי, ומסתמא לא ידע.

⁶⁵ בפת"ש סק"ב הביא מחלוקת הראשונים באם הוזלה הקרקע משעת לקיחה ואינה שוה כפי שקנאה, שיש אומרים שלעולם נוטל מה שנתן, דכיון דהוברר שאינה שלו אין כאן מכירה, ויש אומרים שאם לא ידע שהיא גזולה הוי כמכירה ואינו נוטל מהגזולן כי אם כפי שוויה עתה, עיין שם. וכן אם היתה שוה אלף וקנאה בת"ק משמע מדברי הקצה"ח בסימן קמ"ב שדינו כמריפת בע"ח שהלוקח גובה מהגזולן אלף, כמ"ש בשו"ע סימן קמ"ב סעיף א, ובשעמ"ש שם תמה דכיון שמכר שדה שאינו שלו הוי מקח טעות והמעות הלואה, ואינו גובה אלא מה שנטל ממנו, וכן תמה בשו"ת בית אפרים חו"מ סימן יח. ובערוה"ש כתב שאם נתייקרה נראה דלכו"ע נוטל כפי שוויה עתה, ועי' פת"ש שמסתפק באם הוזלו קרקעות אלא שקרקע זו השביחה ממילא כמה משלם לו.

⁶⁶ וכתב הש"ך בשם הב"ח דבזמ"ז אין גובין השבת, כיון שהוא יותר מן הקרן ה"ז כקנס, והש"ך חולק, ועי' אמרי בינה דיני דיינים סימן ג), ואין בזה משום רבית, כדקיי"ל כרב דאמר יש לו מעות ויש לו שבת. ואם היו ההוצאות יתירות על השבת, כתב בשו"ע להלן שאין לו מההוצאות אלא כשיעור השבת, ונטלו מבעל השדה, והקרן נוטל מהגזולן, ומשמע שאר ההוצאות מפסיד, אבל בערוה"ש כתב שמ"מ גובה מהגזולן כל ההוצאות, משום דלגביה הוי כיוורד ברשות, ובפוסקים לא משמע כן, וצ"ע.

⁶⁷ שו"ע שם דכיון שידע שהיא גזולה אין כאן מכירה, ואם יטול מהגזולן יותר ממה שנתן לו מיחזי כרבית, ובמ"ש הרמ"א שם בשם י"א שאם קיבל עליו בפירוש לשלם הו"ל תנאי שבממון וקיים, עי' סמ"ע וט"ז שם, ועי' ברית יהודה פרק כח.

⁶⁸ רמ"א שם, כיון שידע שהיא גזולה, ותמה הש"ך סק"א דמ"ש מנגזלן עצמו שהוציא הוצאות שנוטל מהנגזל כשיעור שבת, כמ"ש בסימן שעב סעיף ג, והאריך להוכיח שלא נחלקו הראשונים בזה, ובנה"מ מיישב דברי הרמ"א דאיירי שהכסיפה הגזולן והלוקח השביחה, שלדעת היש חולקים שברמ"א נוטל הוצאה שיעור שבת מן הגזולן ולא מהנגזל, בזה ס"ל ליש אומרים דמיחזי כרבית, אבל במקום שנוטל מהנגזל לא מיחזי כרבית, בערוה"ש הוסיף שאפילו לדעה ראשונה שברמ"א אפשר שמודים באם ידע שהכסיפה הגזולן, שמסתמא נתרצה מתחלה שלא ליטול אף ההוצאות, וסיים בצ"ע לדינא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

וכן⁶⁹ הפירות שאכל הלוקח בעוד שהיתה בידו צריך לשלם אותם לנגזל, ודינו בהם עם הנגזל כדינו של שבת, שאם לא ידע שהיא גזולה גובה אותם מן הנגזל⁷⁰ שהרי קבל עליו אחריות, וגובה אותה מנכסים בני חורין שאינו אלא כמלוה על פה, ואם ידע שהיתה גזולה משלם כל הפירות שאכל לנגזל ואינו מנכה לו כלום, וגם אינו נוטל כלום מהנגזל.

ט. שגזל שדה מחבירו מלאה פירות ואכל את הפירות וחרפ בה בורות שיחין ומערות בא נגזל לגבות קרן גובה מנכסים משועבדים בא נגזל לגבות פירות גובה מנכסים בני חורין

גזל קרקע⁷¹ והפסידה בידו או שאכל פירותיה, כשיבא הנגזל ליפרע מן הנגזל מה שהפסיד לו בקרקע או בפירות שאכל אינו גובה אלא מבני חורי, מפני שהיא כמלוה על פה⁷².

במה דברים אמורים כשלא עמד בדין, אבל אם עמד בדין ונתחייב לו לשלם ההפסד והפירות ואחר כך מכר גובה מנכסים משועבדים, שכיון שעמד בדין ופסקו לו לשלם מעשה בי"ד יש לו קול⁷³ והוא ליה כמלוה בשטר בעדים,

⁶⁹ שו"ע ונו"כ שם ב

⁷⁰ ובערוה"ש מסתפק לדעת השו"ע אם משלם כפי שווי הפירות שאכל, או אפשר דדמיא ליורשים שאכלו פרה שאולה שאינם משלמים אלא דמי בשר בזול, כיון שברשות אכלו, וה"ל אכל ברשות, וכתב דאפשר דכיון שלא ידע שהיא גזולה, הרי יחזור ויגבה מן הנגזל, ולגביה דין הפירות כדין השבת, ונוטל כל שוויים, ולכן משלם גם להנגזל מלא שוויים. בשו"ת מהרי"ל דיסקין פסקים אות רל מסתפק במוכר שדה לאחר ל' יום ובינתיים נמצאה גזולה, אם יש לו שבת יוקר, כיון שלא חל המקח עדיין, ואפשר דמיהוי כרבית, ומסתפק גם במוכר שלא ידע שאינה שלו אם הוי מקח מעות ואינו משלם שבת, עיין שם.

⁷¹ שו"ע ונו"כ שעב א

⁷² יש מפרשים שמשו"ה כתבו הטור [סעיף א'] והמחבר "כמלוה" ב"כף" הדמיון, ללמדינו דאע"פ דהוא מלוה הכתובה בתורה שכל גזלן מחויב לשלם כל מה שהפסיד, אפ"ה אינו גובה אלא מנכסים בני חורין כיון דאין לו קול כמה הפסיד וכמה פירות אכל. אבל זה אינו, דא"כ הו"ל למימר כן גם בגזל מטלטלים. אלא משו"ה כתב כן ללמדינו דאע"פ דגזילת קרקע גופא יש לה קול, מ"מ הפסד פירותיה אין לו קול וכמלוה על פה דמי:

סמ"ע א

⁷³ סמ"ע שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ואם לא עמד בדין על שניהם רק על אחד מהם אינו גובה ממשעבדי רק בעד אותו האחד שעמד עליו בדין, ולא אמרינן כיון שעמד בדין על האחד ויש לו קול גם השני יש לו קול בגללו והוה ליה על שניהם כמלוה בשטר, שאין הקול יוצא אלא במה שפסקו הדיינים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

